

ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap az elméleti részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kü-
lendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzetűri hirde-
tésnél olcsóbb. Nyitlter
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Közéletünk tényezői.

II.

Bácsme gyében a közéletnek — a kivétel nélkül hazafias papság mellett — ki-válóan fontos tényezője a földbirtokos osztály. Ez osztálynál megyénkben cse-kélyebb szerep jut az arisz-tokrációnak és gentrynek: sokkal nagyobb a nemes-levél nélkül szűkölködő, de munka és takarékos-ság ál-tal a szó modern értelmében nemes embe-rekké lett birtokos osztálynak.

Bácsme gyében főúri család kevés van, a ki van is, az legtöbbször a megyén kívül lakik és ott, nem pedig megyénkben, vesz részt a közügyekben — pedig ha lelkesen felkarol-nák megyénkben az újabb időben minden irány-ban eleven felpezsdülésnek indult közéletet, ha buzgón támogatnák a megye élén álló érdemes férfiak áldásos törekvéseit: jó munkát végez-nének és szívesen kötnék meg számukra mi is, e megyében is szerzett érdemeik folytán, a közéleti munkájukat, holott így róluk, mint közéletünk tényezőiről, sajnos, de alig szólhatunk.

A gentry, a köznemesség helyzete, melyet közéletünkben önmagának teremtett, sem sok-al előnyösebb. A közjogi viszonyok változtá-val 1848 után sokan nem tudták magukat az új állapotokba beletalálni, a nemesi privilegi-umok megszűntek, de nem szűnt meg a régi életmód, gazdálkodás: nem vették észre, hogy nem úgy van már mint régen és a mikor észre-vették, már késő volt, mert vagyoniuk romjain állottak. De hála Istennek, nem mind járt így; voltak egyesek, kik felfogva a kor intő szóza-tát, munka és takarékos-ság által, nemcsak meg-őrizték azt, a mit őseiktől örökölték, hanem gyarapították is: de fájdalom ezek közül is töb-ben a megyén kívül laktak, mások — majd nem egy egész család — kizárólag lakhelyük, Szabadka város közügyeinek szentelik tevékeny-ségüket, megint mások, habár a megyében lak-nak is, sajnálatra méltó közönnnyel a megyei ügyekkel keveset vagy éppen mitsem törődnek és így azok száma, kik ez osztályból a megyei közügyek iránt érdeklődnek, oly csekély, hogy tényezőnek, fájdalom, alig tekinthető. A gentry közéleti befolyása hanyatlásának egyik oka az is, hogy az előkelőbb családok fiai azelőtt nem igen tanultak, ennek folytán a megyei tisztsé-gek, megyénkben, hol a kvalifikációs tör-vény létesülése előtt is a kvalifikációra néztek, nem igen pályáztak és így innen is a polgári osztály részéről mindinkább kiszorítottak. E-ben csakis a legújabb időben észlelhető némi változás. Szóval megyénkben az arisztokracia és gentry majdnem kivétel nélkül feladta a legszebb közéleti pozíciókat, önként abdikált: pedig szép feladat teljesítése várt rájuk.

Az előbbiektől által kezőkből önként kijet-tett zászlót lelkesen felemelte és diadalma-san lobogtatja a polgári osztály, illetőleg a szorgalmas és takarékos földmives gazdákból földbirtokosokká emelkedett családok A Duna és Ferenc csatorna mentében német, a Tisza mentében magyar és szerb földmives gazdák három évtized alatt munka és takarékos-ság szárnyain folytonosan emelkedve, mai nap mint földesurak a megyei közéletnek, a papság mel-lett, legteljesebb, legbuzgóbb tényezői A köz-ségi, városi és megyei élet minden mozzanata-ban övék a vezérszerep, övék a tér és annyira érzékenyek a kor követelményei iránt, hogyha haladásról, közjóóról van szó, nem válogatnak a munkában; van a megyében, hogy több példát ne hozzak fel, olyan új földesur, ki egy maga több vagyont szerzett, mint a mennyit három régi örökölt őseitől, és mégis szívességből a falusi bíró tisztét teljesíti, hogy a közérdeknek és a magyarosodásnak szolgálatokat tehessen! Ilyen ez az osztály! Ha a megye a közügy ér-

dekében ez új földesurak bármelyikéhez fordul, e bár nemes levél nélkül levő, de azért mégis igen nemes férfiak soha egy kérését sem utasi-tották vissza: ha munkát, ha pénzt igényelt tőlük a megye, a haza, egyben sem fukarkodnak. Most még maguk a vagyonszerzők szerepelnek mint közéletünk munkás tényezői; vajha fiaikat is gondosan neveljen, helyőkre olyanok lépne-nek a küzdelemre, ha ők kidőnének, kik rájuk ütöttek, hozzájuk hasonló! Nincs okunk azt kívánni, hogy atyjuknál különbek legyenek! Ha olyanok mint apáik, akkor nem lesz baj. Munka-szeretettel, takarékos-ságban és azon szellem-ben neveljék fiaikat, mely őket lelkesíti, mely a közügy szolgálatában nem válogat, hanem buzgón betölti a szerény munkakört is, és főju-talmát a nemes öntudatban keresi és találja: az új földesurak közpályára készülő sarjadékai, fiai azon öntudatban neveltsenek, nagyra, hogy tanulmány, képzettség és szerzett érdemek árán lehet csak a nyilvános életben fokról fokra emelkedni — és ha ez uton indulnak meg, nemcsak mint apáik, a közéleti érdemes közka-tonái lesznek, hanem a közélet vezérszerepeire is érdemesülni fognak!

Midőn így a való érdem előtt hódolva a nyilvánosság előtt kalapot emelek a megyei közélet két leghatalmasabb faktora előtt; a minden néven nevezendő papság előtt, mely ha felekezet tekintetében különbözik is egymástól, de hazafias tevékenységben egységes, és a modern kor szellemével lépést tartó és önjerejéből nagyraott földbirtokos osztály előtt: flagrans háladatlanság volna a lateinerekről, a diploma-tikus emberekről, az ügyvédi, orvosi, tiszti és hivatalnoki karról stb. stb. megelégednem, mely bár többször a teljesített közszolgálat nem arányos szerény anyagi viszonyok közt élve, mégis valahányszor közügyekről van szó munkás és áldozatkész hazafissággal lépést tart a másik két tényezővel, vagy egyes esetekben éppen vezérszerepre emelkedik. Bácskában a többség az embereket láncsal mér; nehéz a lateinereknek érvényesülni s ők megis odaadó hűséggel oldják meg kulturális és közéleti fel-adatukat és a közéleti és méltánylás koszorúja kísérő tevékenységüket. Ők képezik és képezték megyénkben a haladás kelesztő ková-szát és ők a városokban és falvakban egyaránt a magyarosodás és korszerű haladás bajnokai. Haladjon megyei közéletünk e hármassal falkánk-sza a jövőben is karöltve, egyetértő eg, ességben és kulturális, társadalmi és politikai problémáink Bácsme gyében szerencsésen fognak megoldatni és e megye nemcsak anyagi vagyoniában lesz az országban a legelső tárház, hanem szellemi kin-csekben és a haladás áldásainak megvalósításá-ban s az ország mintaképe!

Budapest, 1884. március 20-án.

Közgazdasági viszonyaink Bácskában.

Irta Rácz Vilmos közgazd. előadó. Kapható a szerzőnél, Szabadkán. Ára az I. kötetnek 1 frt 40 kr.

Sokat mondogatjuk, hogy hazánk par excellence őstermelő állam; elfogadva ez igazságot, elméleti uton azt lehetne belőle következtetni, hogy a magyar köz-és mezőgazdasági irodalom már semmi kívánni valót sem hagy hátra, és nincs is háladatosabb mesterség, mint oly célból kezelni a kalamust, hogy gazdasági munkát írjunk. De a tény azon szomorú valóságot tárja elénk, hogy gazdasági irodalmunk annyira sze-gény, hogy a gazdaság némely ága magyar nyelven alig van képviselve. A gazd. tanintézeteken a hallgatók magyar nyelven írt segédkönyv hiányában kény-telen külföldi munkákhoz folyamodni, ha első szeren-csés anyanyelvén kívül más nyelveket is beszélni, s ha csupán magyarul ért, maga körmölheti jegyzetét a tanár előadása után.

Az intelligens gazdaközönség elég nagy volna arra, hogy a könyvveljárás járó anyagi haszon bizto-sítva legyen; pénze is volna rá a publikumnak, — hogy egyik gazd. író példájával éljek — eléggé bizo-nyítja ezt, hogy a „Mihászna András-féle kalendá-riumok 8–10 kiadást szoktak megérni. De hát az in-telligens gazdát jobban érdekli a legújabb pártmozga-lom, a keleti kérdés, mint az itt-ott néha megjelent jelesebb gazdasági munka. A kis birtokos, paraszt

gazda is szívesebben politizál vagy a lőcsei kalendá-riumot olvassa inkább, mint a gazdasági-kátét.

Ilyen fonák viszonyok közt valóban áldozattal jár, sőt merénylet a gazdasági szakirodalmat gyara-pítani. Ha az előttünk fekvő munka egyéb érdemeit mel-lőzük is, már maga az, hogy Rácz Vilmos elég bá-tor volt — nem törődve a vállalat anyagi oldalával — tollát a mezőgazdaság érdekében fölemelni: bizto-sítja számára az elismerést.

A szóban levő munka sok becses és fáradsággal összegyűjtött, megyénkbe vonatkozó gazdasági statisztikai adatokat sorol fel; tanúságos következtetéseket von azokból; továbbá igen sok — az adott viszonyok-és körülményekhez alkalmazott életre való javaslattal lép fel. Röviden vázolja benne a szerző, mint közgaz-dasági előadó — működését; részben tehát beszámó-lójának is tekinthetjük e munkát, s mint illet méltá-nyolva, Bácska gratulálhat magának, hogy a fontos szerepkör — a közgazdasági előadóság — oly kézbe van téve, mint Rácz Vilmosé.

E valóban hézagpótló munkát egyaránt haszon-al tanulmányozhatja a nemzetgazda és a mezőgazda. Amaz a felsorolt adatokból magának a legvilágosabb képet alkothatja Bácska közgazdasági viszonyairól; emez pedig adott körülményeiről önálló áttekintést sze-rezhet belőle, gazdaságában az üzemetvertet a viszonyok-hoz képest rendezheti be. Megtanulhatja az olvasó e könyvből miért oly kevésbé rentábilis az ősi gazdál-kodási rendszer; mi benne hibás, milyen elveket kö-venesen átmenetként a teljesen korszerű gazdálkodásra. S mind ezt a szerző oly világos, érthető modorban mondja el és oly példákkal illusztrálja, hogy olvasva önkénytelenül kedvet kapunk a patriarhális gazdál-kodással szakítani, hogy jó tanácsait elfogadva, a modern elveknek hódoljunk.

Nem hagyhatjuk azonban szó nélkül, hogy Schle-singer Sándor szabadkai nyomdász éppen nem reme-kelt e munka kiállításával; a különben finom papírra nyomott könyv tele van sajtóhibával, a nyomás oly hanyag, a használt betűk oly kopottak, hogy még a kevésbé műértő olvasó is megbotránkozik rajta. De reméljük, a mű második kiadásában már ez sem fogja routani az illúziót.

Hírek.

Kiállítás értesítő. Az apatini, bezdáni helyi bizottság elnökét és azon kiállítási helyi megbizottakat, kik működésük eredményét, a kitöltött bejelentési ivatek, mindeddig beküldeni el-mulasztották, a közügy érdekében felkértem, szíveskedjenek ebbeli önkény felvállalt hazafias kötelességöknek haladéktalanul és az on-nal eleget tenni, hogy az egész kiállítási kerü-ltet bejelentési ivatek e hét végével Budapestre felküldhessem, mert a bejelentési időhatár március 31-én lejár. Ha egyik vagy másik község-ben kiállító nem jelentkezett volna, úgy kérem ezt egy pár szóval velem tudatni, hogy tovább ne várakozzam. Az eddig beérkezett nagy szá-mú bejelentések a legszebb sikerre nyujtanak biztos kilátást. Zomborban, 1884. március 24-én. Dr. Margalits Ede, kerületi titkár.

Figyelemre méltó pályázatot közöl a hivatalos lap márc. 20-iki száma. A m. kir. honvédségi Ludovika akadémiában az 1883. 34. t. c. értelmében felállított tényleges állománybeli tisztképző tanfolyamra a jövő 1884/5-iki tanévre 60 oly önkéntes vétetik fel, a ki, hogy a) magyar állampolgár, járási szolgabírája útján igazolja; b) testi alkalmasságát katonorvosilag kimu-tatja; c) 14 éves elmúlt s a 16-ot még tul nem lépte; d) legalább algyimnasiumot jó sikerrel végzett. A rész-letes feltételek a nev. hiv. lapban láthatók. Megjegye-zük, hogy a 60 hely közül 40 ingyenes, 10 félélté-tes (évre 300 frt). Érdekes lehet tudni, hogy mint magán alapítványozók, megyénkbeli 1–1 ifjú bemuta-tására jogosultak: Rudics József báró, Szabadka város közönsége, hajszai Vojnits Lukács. A pályázat határ-napja június 20-ika.

A megyei gazdasági választmány f. hó 22-én a megyei alispán ur elnöklet. alatt a bezdáni és teme-rini utakra szállítandó homokszükséglet biztosítása tárgyában sikerült árlejtést tartott. Jelen voltak: Szé-chényi Jenő, Czifrusz Ferenc, Gräber Miklós, Rácz György, id. Ertl János, Mihályi János, Tripolszky Gyula, Kohut Henrik, Kovácsfi Kálmán, Szakácsy Fe-renc. A zombor-bezdáni ut homokszükségletére jelent-kezett 4 vállalkozó: Bruck Antal, Bruck Samu, Hirsch-bein Gusztáv, Münster, Blau és Frank. Mint legol-csóbb, elfogadtatott Hirschbein Gusztáv ajánlata; köb-méterje 1 frt 50 kr-ért (ezelőtt 1 frt 72 kr-ért) fog szál-líttatni. — A temerini utra Balázs Mihály, Mikovich Kálmán, Wodring Agoston árlejtettek s a homok köb-méterjét 1 frt 60 kr-ó: 70 kura limitálták le. Azonban zártajánlatok is adtak be s azok közül Grün Jakab 69 krt, Mikovich Kálmán és Papik Miksa 65 krt kö-tötték ki. A bizottság, tekintve, hogy Mikovich eddig is vállalkozó volt, az egyenlő ajánlatok közül az övét

fogadta el. Azelőtt 1 frt 22¹/₂ krét szállított ezen utra a homok köbméterje. A gazdasági választmány-nak ezen sikerhez csak gratulálhatunk.

A Ferenc-csatorna részvénytársulat Budapesten április hó 22-én délelőtt 10 órakor tartja tizenkettedik rendes közgyűlését.

Utazóknak. Közöltük már, hogy f. évi április hó 1-től fogva Dálja-Szabadka-Budapest és Dálja-Szeged-Budapestu át szóló közvetlen menetjeggyel lehet Bécs és a boszniai vasut Doboj, Dervent, Janjice és Szerajevo állomásai között utazni. A m. kir. államvasutak igazgatósága most ehhez közhírré teszi, miszerint a podgyász kívánatra akkor is közvetlenül továbbítatik, ha az utazás Szabadkán át történik, de ez esetben a továbbítás Szegeden át történik.

A postarabó banda, mely a baja-szabadkai utvonalon úzte garázdálkodásait, végre valahára kézre van kerítve. A szabadkai törvényszék fogházábanlopásért letartóztatva levő Király Róza ugyanis valamást tett, mely szerint a január 2-án történt támadást a post. ellen Csizovszky (Cseszko) György, Genedics Ferenc és Orbán (Nadrág) Imre jankováci lakosok követték el. A kir. ügyészség e vallomásról rögtön értesítette a bajai jbiróságot, mely a büntetésekre kéreket írt. A csendőrséget kereste meg. Mire soraink megjelennek, Csizovszky és Genedics már valószínűleg itt lesznek a járásbirósági fogházban, míg Orbán letartóztatása főleglegessé vált, mert ez valami kisebb büntényért már fogva van Halason, a hol — mint értesülünk — már vallomást is tett s a merényletben való részességét elismerte. Orbán vallomása szerint ugyane banda követte el a mult év november 3-iki rabló támadást is, mikor a postakocsit kísérő szabadkai városi őrt lelőtték a bakról. A carriol ekkor csakis úgy menekült meg a kirabolatástól, hogy egy leölt ló rázuhant az egyik rablora, s mig ezt társai kiszabadították, az elmenekült kocsi több vasvillás emberrel közeledett, mire a gazok kereket oldottak. Ennyi, amit az ügyről a vizsgálat jelen stádiumában közölhetünk, mert némely részlet még el kell hallgatni, hogy a valószínűleg létező büntársak is megkerithetők legyenek. „B. Figyelő.”

Temerinben a szegény tanuló javára rendezett bál 65 frt 90 krt jövedelmezett.

Baja város közgyűlése egyhangulag elfogadta Cserba Ferenc biz. tagnak azon indítványát, hogy Tisza Kálmán és b. Kemény Gábor miniszter urak a szabadka-bajai vasut létesítése körül szerzett érdemeikért a város diszpolgárainak választassanak meg és az erről szóló okmányt nekik Latinovics Gábor országos képviselő vezetése alatt egy küldöttség nyujtsa át.

Vaskuton vakmerő gyilkossági kísérlet történt. Kulics József juhász este 7 óra tájban kifelé tartott nyájához. A talutól alig ért 10 percnire, midőn egyszerre lövések dördültek el s észerte, hogy oldalán találya van. Hirtelen leugrott a számról s kampós botjával akart támadóra rárohanni. Ezek, Ternay Antal és Petrik Tamás juhások, most puská agygyal kezdtek a szegényt ütlegelni s addig verték, mig vérbe tagyva, látszólag holtan el nem terült. Az éji hűvőség lassanként magához térítette az összevert embert, ki bevászorgott a fálba s ott jelentést tett. A járásbiróság is értesülvén a dolgról, intézkedett a bűnösök elfogatása iránt, kik ma már a bajai fogházban várják büntetésüket. Tettük indoka boszú volt.

Ujvideken Greveling Villem, hollandiai festő művész, eljegyezte Giffinger Antal leányát, a kedves Irma k. a. t.

Hallomás szerint Matlekovics Sándor, pénzügyi államtitkár, a husvétii ünnepek alatt be fog számolni választókerületében. Ujból való megválasztását mindenki biztosra veszi az apatini kerületben.

Az ujvideki szabadelvű párt f. hó 30-án tartja gyűlését.

Szabadkán Pertits Simon nyomdász a napokban meghalt.

O-Kanizsán Raffay János külbiztosnak, mig egy határbeli csárdában pihent, elhajtották kocsiját-lovát. Zentán Sinkay Mihály derék közs. tanító elhunyt. Palánkaról Nityin Aron kir. járásbíró elhunytát jelentik.

Pancsováról írják lapunknak, hogy Gyurgyevón az országos vörös-kereszt-egylet által a csángók élelméhezére felállított népkonyhát e hó 15-én megszüntették, s a kirendelve volt hat egyleti tag ugyanaz nap vissza utazott Budapestre. A csángókat most a felállított raktárakból élelmezik, hol kukorica-liszt, perkolált szalonna és só a szükséges mennyiségben készletben van.

Baja város tiszti ügyésze Tury Máttyás, Milasin Mihály és Oltványi Lajos kandidáltak közül az első 48 szóval; mértékhatékosnak pedig Szutrelly Ignác egyhangulag választott meg.

Kalmár György topolyai káplán az othhelyi szolgabíró ellen jegyzőválasztás alkalmával megindított hírlapi berceburca szinterét már az országos lapokba ismételve átvinni jónak látta. A káplán úr ellen beküldött replikát tiszteletet igénylő állása iránti tekintetből a „Bácska” nem közölte; ő e tényleges szolgálatot azzal viszonzozza, hogy a függetlenségben óvást tesz a „Bácska” azon megjegyzése ellen hogy eljárását kvalifikálhatlannak mondja. Szivesen visszavonjuk és beismerjük hogy az csakugyan kvalifikálható, de állására való tekintetből, hogy minek kvalifikálható, — azt az olvasókra bizzuk.

Az ujvideki I. gőzmalmi részvénytársaságnak Magyarország külön címerének használata megengedett.

A közlekedési miniszteriumnak és e miniszteriumhoz tartozó különböző hatóságok és intézeteknek április hó elsején életbe lépő újja szervezése alkalmával az ország középítészeti felügyelőségeinek kerületei is újból felosztattak. A magyar sz. korona területe 14 felügyelői kerületre osztott fel; mindegyik kerület élén egy-egy kir. középítészeti felügyelő áll; hatáskörük nem csak az ut és építészeti, hanem a vízi és vasuti ügyekre is kiterjed. A mi kerületi felügyelőnk Péch József, kerülete Baranya, Bács-Bodrogh, Csongrád, Csanád, Békés m.; hatáskörébe esik: a Duna Bajától a Tisza torkolatáig; a Ferenc-csatorna; a Tisza Csongrádtól a Dunáig; mind a három Kőrös a Berettyóval; a Maros Szegedtől Fénylakig.

A zombori számos tagból álló szintársulat e hó 21. és 22-én Apatinban két szép s nálunk új operettet adott elő a „Nagyvendéglőben.” Az első előadás: „A furcsa háboru” című operette. Az ezen kitűnő daljátékok végig hallgatónak alkalma lehetett, ezen darabban érvényesített szép zenében és a kellemes dal játkban általában gyönyörködni. — De különös elismerést érdemelt és nagy tapsvihart arattak: Violetta (Nikó Lina), Elza (Iványi Mariska), Umberto (Nagy Pista) és Baltazar (Kövény Albert). A második felvonásban a kardalok szépeu sikerültek. Az előadásban főleg kezdetekor feltűnő kevés közönség volt jelen. A szineloadás ugyanis pontosan 7 órakor megkezdett, a mi itt eddig többnyire csak 8 órakor történt. Ideiglenes színházunk másnap sokkal jobban volt látogatva. „A koldus diák” került színpa. A főszerepet Nagy Pista (koldus diák) és Nikó Lina (Laura) adta. Felépésük ismét határozottan fényes bizonyítást tett kiváló színészeti képességükről. Borislava (Iványi Mariska) jól érthető éneklése erős, tetszés nyilvánulásokban részesült. ch.

Ismét hamis tíz forintosok. Tuba J. szabadkai fogyasztási hivatali tiszt nyakonscipe Kis András József 5-ik köri lakost, ki nála egy hamis tíz forintosossal akart fizetni, Fülöp Lázár csendbiztos pedig meglepte Kernajszky Puskás Stévo kocsmájában Mijatovits Lázár kelebiai lakost, midőn ez az elfogyasztott italért hamis tíz forintosossal készült fizetni.

Vadállatok. Radics Menyhért, Kampó Mihály, Vojnics Tunics József és Klimek József napszamosok Vert István majsai szőlőkbeni budárnak lakására törtek és őt összeverték, azután az ott közelben lakó Trojesek Stána férj. Orlovicsné nevű akkor magányos volt 60 éves budár vénasszonyhoz mentek, s a két első renden nevezett őt letektette, és pálinkás butykossal és s egyéb itt le nem írható módokon állatias pajzanságokat követtek el rajta. Fogva vannak.

A honvédség tavaszi fegyvergyakorlatai a jövő április hó 6-án veszik kezdetüket s öt hétig fognak tartani. Ezen gyakorlatokra behivatott mindazon egy éves önkéntesek is, kik az 1883. XXXV. t. c. alapján helyezettek át a honvédséghez, s a mult év őszén tartott fegyvergyakorlatokról bármiké elmaradtak. Ezek a fegyvergyakorlatok tartama alatt rendezendő tiszti tantolyamokon részt vesznek s május hó 5-én vizsgára állhatnak.

Az 1883. 44. t. c. értelmében Baja, Szabadka, Ujvidek, Zenta, Zombor m. k. postahivatalai feljogosítottak a citált törvényben körülírt közadók és illetékek posta útján való beszedésére.

A kalocsai érsek, f. hó 19-től Budapesten tartózkodik.

Elhalasztott ünnepély. Baján a Tóth-Kálmán szoborbizottság e hó 15-én tartott ülésében elhatározta, hogy tekintettel a közeledő országgyűlési képviselőválasztásokra, a Tóth Kálmán szülőházának emléktáblával való megjelölését és az ezzel együtt kilátásba vett ünnepélyt — mely f. é. május hó 22-re volt kitűzve — néhány hónapra elhalasztja.

Adóügy. Nehogy mélyen ti zelt előfizetőink és a megye n. é. közönsége az új adótörvény életbeléptetése iránt tájékozatlan maradjon, szükségesnek tartjuk a következők felemlítését. A közadók kezeléséről szóló és 1884. évi január hó 1. ső napján életbe lépett 1883. évi XLIV. t. c. az ugyanazon nappal hatályon kívül helyezett 1876. évi XV. t. c.-nek intézkedéseit lényegesen módosította; és pedig az előbb idézett törvény szerint a házalók adója és fegyveradó egyszerre esedékes, és a fizetési meghagyás kézbesítésétől 15 nap alatt, de mindig a házaló engedély, illetőleg fegyveradó-igazolvány kiszolgáltatása előtt fizetendő le. Az I. oszt. kereseti (személyes) adó két egyenlő félelvi részletben, és pedig minden év április és október hava első napján esedékes, s legkésőbb május és november hó 15-ik napján fizetendő, azon adózó azonban, aki a reá kivetett I. oszt. ker. adó esedékességének lejáratá előtt azon községből, hol adóval megrovatott, végleg elköltözni kíván, tartozik az említett adóját egyszerre lefizetni. A IV. oszt. keresetadó tizenkét egyenlő havi részletben, fizetési levonások útján fizetendő; az ily módon beszedendő adóösszegeket, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok s egyletek évnegyedenként különbeni végrehajtás terébe alatt a községi (városi) pénztárba beszedésig tartoznak. A hadmentességi díj minden év október hava 1-ső napján esedékes, és legkésőbb november hó 15. napjáig egyszerre fizetendő. Továbbá megjegyeztetik, hogy az I. és IV. oszt. keresetadó címen kivetett összegek után sem késedelmi kamat nem fizetetik, sem pedig kamattérítés nem adatik. A megintések határnapján eddig megszabva volt határidő 8 napra módosított, és két krajczár behajtási illetéket fizet nemcsak azon hátralékos, aki ellen a zálogolás alkalmaztatott, hanem az is, ki tartozását az elrendelt zálogolás foganatosítása előtt, de a zálogolásnak a városban megkezdése után fizeti be. Az adózók között azok, a kiknek évnegyedi tartozásuk 3 frtnál nagyobb, valamint az illeték-hátralékosok egyenként írásbeli megintéssel intendők meg, s az intési illeték az 50 frtot meg nem haladó hátralékok után 10 krajczárban van megállapítva. Az írásbeli megintést a közvetlen adófizetőkre nézve, a kir. adóhivatalok teljesítik. A földadó pedig: már az országosan megjejtett új becslés alapján vettetik ki, és negyedévi részletekben fizetendő. Nemkülönbön változatlan marad a házadó, tokekamatadó és III. oszt. kereseti adó esedékességi ideje, azzal, hogy a III. oszt. kereseti adó és házadó 3 évi érvényenyl vettetik ki.

Gyaszhir. Szauder Józsefné szül. Szaich Ida aszszonyosság f. hó 23-án rövid szenvedés után elhunyt. Béke poraira!

Ujjonozási statisztika. A Baján f. hó 17-én és 18-án megtartott ujjonozás a következő eredményenyl végződött: Baja városára előírtott 85 egyén és 11 póttartalékos. Az I. korosztályban összeírtott 162, a II-ikban 101, a III-ikban 81, összesen 374. Ezek közül besoroztatott 84, maradt hátralék 11; póttartalék hátralék (az évközbeni előleg levonása után) 8. A honvédség részére egyetlen egy ember sem jutott.

Egy élelmes menyecske (a nevét nem áruljuk el) arra kérte férjét, hogy vegyen neki egy ruhát, de a férj nem engedett a kérésnek. Az aszonyka egyet

gondolt magában s férje távollétében előszedte annak legértékesebb fehérműt s kirakta azokat az asztalra. Midőn férje megérkezett, nyakába esett a kis kigyó, össze vissza cirogatta, csökolgatta a jámbor embert s megmutatván neki a sok szép fehérműt, előadta szána-köző hangon, hogy azt egy szegény, megszorult család kénytelen eladni nagy szükségében s csak 45 frtot kér érte. A fősvény férj megvizsgálván a fehérműt, látta, hogy háromszoros árát meg éri, rögtön átadta nevének a 45 frtot, ki azután szépen elrakta a fehérműt előbbi helyére, a 45 frtot pedig csináltatott magának egy szép ruhát s azt hazudta a rászedett férjnek, hogy azt nagynénjétől kapta — ajándékba.

A zsidó rabbik kvalifikációját és honosságát illetőleg a vallás- és közoktatásügyi miniszter a következő körrendeletet intézte az összes megyei közigazgatási bizottságokhoz, a zsidó hitközségekkel leendő közlés végett: — Ő es és ap. kir. Felsege folyó évi február hó 2-án Bécsben kelt legf. elhatározásával az általa 1871. évi október hó 22-én kelt legf. elhatározással jóváhagyott izraelita orthodox szervező szabályzat 26-ik szakaszának hatályon kívül tétele mellett engemet felhatalmazni méltóztatott legkegyelmesebben a kellő intézkedések megtételére, hogy egyelőre az izraelita hitközségekben csak oly egyének alkalmaztathassanak rabbikul, kik magyar alattvalók, és kik legalább a gymnázium vagy reáliskola négy alsó osztályát esetleg a polgári iskolát sikerrel végezték. — Erről a közigazgatási bizottságot szoros mihez-tartás és az izr. hitközségekkel leendő közlés végett oly megjegyzéssel tudósítom, hogy a jeschibák és a dalmud-thora iskolák rendezése tárgyában rendelete-met közelébb veendi.

Ez aztan folyamodvány! Egy temesmegyei községi tanító (!) következő folyamodványt nyujtott be: „Érdemes előjáróság! Miatány tisztelettel alulirt az legközelebb eszközendő házassága által Virágék Rózsájával, helybeli molnármester leányával, egy darab marha birtokába jut, kéri az előjáróságot az iskola-épület megnagyobbítását t. i. egy nagy istálló által, a házasság által nyert darab marha és később szarmazandó fiatal barmok számára, melyhez már a szülői háznál, kiválasztottjának, általánosan elismert kitűnő barom növelése következtében kilátás van. Tisztelettel M. K. tanító.”

A színház műsora: ma kedden „Petőfi élete és halála” című népszinmű Szerdán „A sátn leánya” vigjáték. Csütörtökön Radvay Arnold karnagy javára „Fatinitza” operette. Szombaton „Kanári hercegnő” operette.

Apatinban március 20-án, az ottani disznósordában egy veszett eb, több disznót megmardosván, ezután községünkbe került. Községi előjáróságnak ezen eléggé köveszélyes esetet, rögtön a dobos által köz-tudomásra adta s az itteni lakókat a kellő óvatosságra intette.

A zombori iparosok és ipartársulatok lapunkból ismeretes, és dr. Margalits Ede által készített egyhangulag elfogadott, kérvénye, melyben az új ipartörvény javaslat némely tételének megváltoztatását kéri, a képviselőház március 21-iki ülésében mutatott be.

Sokan és sokfelől panaszkodtak nálunk, hogy a megyebeli lapok közül számosan azt a — szerényen szólva — élelmes modort követik, hogy a lapokat egyes kiszemelt egyéneknek megrendelés nélkül nyakára küldik és így őket mintegy kellemetlen kényszerhelyzetbe hozzák. E kérdést már egyszer megjejtettük olyformán, hogy megrendelése nélkül nyakára küldött bármiféle holmiért senki adósnak nem tekint-hető, sőt még arra sem kötelezhető, hogy azt a nyakára küldött holmit visszaküldje. Hiszen, ha mi a szerkesztőségben vállalkoznánk az ide beküldött ezerféle lim-lom visszaküldésére: ugy e célra külön expeditort kellene tartanunk. Higyjék meg tisztelet lapársaink, a kik ezt a régi üzust még folytatják, hogy végtelen sok irka-firkát és kellemetlenséget takarítanak meg maguknak. És az az egy-két ily fogott járató, a ki különben elmaradna, rendszerint igen érzékeny panaszokban szokta minden lehető alkalommal elősírni főntebbi módon való megexekváltságát, ugy, hogy aligha nem árt ezzel többet az illető lapoknak erkölcsileg, mint a mennyit használ a töle kipeprélt hatosokkal anyagilag. Különbön is a kinek nincs évnegyedenként nélkülözhető 1—2 frtja a helyi vagy megyei közügyekkel foglalkozó lap önkéntes pártolására: azt csak rövid ideig és ugy is csak állandó hájzolással lehet fizetőnek fogni, s ha az ember összeszámolja a miatta való irkálást, könyvvezetést, szegyenkezést, postabért: bizonyára nem kapja meg töle a papirosi árát sem. Mi legalább így járunk el évek óta és eljárásunkat eddig nem volt, talán nem is lesz okunk megbánni.

Imádság az iskolában. Midőn a népoktatási törvény meghozatala után a főváros is felelketet nélküli községi iskolákká alakította át az előtt catholikus jellegű iskoláit, a szokásos imádság is megszűnt az előadások előtt és után. Most azon tapasztalatot szenvedtünk, hogy a vallástalanság és az erkölcsök elvadásza mind nagyobb mérvet ölt, a terézvárosi iskolaszék indokolt beadvánnyal járult a fővárosi hatóságához, hogy a hitéletkezeti különbség nélkül kötelező imádkozást rendeljen el az elemi iskolákban, mi a gyermekeket a hitoktatási órán kívül is emlékeztetné egy magasabb lény létezésére. Az iskolaszék igyekezett olyan imaszöveget formulálni, melyben minden vallásfelekezetet megnyugodhatik. A szöveget az iskolaszék megmutatta minden vallásfelekezet lelkészének s közülök Kontra János helyvét, György Vilmos evangélicus lelkész és Kohn Sámuel rabbi nyiltan helyeslését és örömet fejezte ki fölötté. A cath. lelkész azt mondta: „jobb valami, mint semmi.” Így tehát valamennyi felekezet hivatott képviselői hozzájárultak a szöveghez.

O-kanizsai hírek. Folyó hó 20-án éjjeli 12 órakor Bata István községi pénztáros lakába ismeretlen tettesek törtek be, kiásva a ház talát az udvar felől. Az elrablott holmik értéke megközelíti, ha meg nem haladja a 400 forintot. Kézpénz 80 forint, a többi ruhánemű, 18 párna, 6 derekalj, női és férfi ruhák. A tetteseknek semmi nyoma, kire a gyanu árul, azóta nem található. A megrablott pénztáros hámból fölébredt a zajra, mire a gazok megugrottak s tova vág-tattak a rájuk várakozó kocsin. A fölébredt tulajdonos

lakásától, mely a város nyugati végén van, siet a községhez, mely éppen a keleti végén van, segítségért, eráje a szerb templomig hozta, hol, — különben is vérmes kővér ember — összerogyott, s ha azonnal észre nem vétetik, életébe kerül. Rendőrbiztosunk azóta megjárta Szabadkát, de semmi nyom E hó 19-én ismét nem volt hal a piacon, csakis néhány ültetni való és néhány búc — pedig a közel múltban oly bő fogása volt a bérlőnek, hogy maga is dicsékedett vele. Egy húzásra huztak ki egy 79 kilós és 4-5 darab 10-12 kilós harsát. Az előbbtől nem vásott a foga O-Kanizsa községének, elvitték Szegedre, az utóbbiakból pedig kevésbe mult, hogy nem evett belőle. Tapasztaltuk, hogy elüljáróságunk valahára elrendelte, hogy az aprószággal úzerkedőknek reggeli 9 óra előtt nem szabad vásárolni. Helyes Utcakövezésünk oly gyorsan halad, hogy május elsejére vagy legkésőbb közepére teljesen elkészül. E hó 22. estéjén a kaszinó helyiségében ennek javára rendezett tombola úgy járt, mint a kártyás ki huszonegyet játszik, midőn tizenegyre disznót kap. — Az oromi földek egy évi haszonbérlete kincától 35 től 50-55 forintig emelkedtek. Több a nagyobb mint a kevés. Egyetlen egy láncc kelt el 31 forintért. — Hogy mennyiben igaz, még nem tudni, de azt beszélnek, hogy ifj. Tóth József ur volt egykori képviselő, lép föl függetlenségi programmal az ó-kanizsai kerületben és hogy jövő bíró választáskor ifj. Raffai János jöjjön ki. — Március 15-éről, 14-ik estéjén itt is megemlékezett egy kis társaság; a visszaemlékezés eredménye 9 forint, egy írónk Tancsics Mihály segélyezésére elküldetett az „Egyetértés” szerkesztőségének. r. l.

O-Morovican az izraelita ifjúság febr. 27-én bált rendezett, melynek tiszta jövedelmét a helyben felállítandó valláskülönbség nélküli kisedóvoda alapítójára ajánlá fel. A bál tiszta jövedelme 9 frt lett, mely összeget Hollender Mór urtól az óvoda alapot kezelő bizottság elnöke már át is vett.

A vasárterem fenálló Falk féle állatseregletet, melyben több szép példány látható, csak még e hét folytán lehet megtekinteni, ajánljuk az állatkedvelők figyelmébe.

Dr. Millassevits Sandor, kir. törvényszéki jegyző Zomborban, és Jánosi Antal 5-ik zászlóaljbeli honvédtisztiek, a Ludovika akadémiában letették a tisztii vizsgálatot.

A m. kir. földmivelés, ipar és kereskedelmi miniszterium f. évi március hó 14-én 559. elnöki sz. a. kelt intézkedéssel O. cs. és apostoli kir. felségének 1883. évi szeptember hó 8-án kelt legmagasabb elhatározása alapján a m. kir. vasúti főfelügyelőség jelen szervezete 1884. évi április hó 1-én feloszlatatik és annak állam vasúti építkezések vezetésére vonatkozó teendői a m. kir. államvasutak igazgatóságára, míg ellenben a vasúti forgalom biztonságának, rendességének és szabályszerűségének ellenőrzésére vonatkozó teendői pedig a fenn tisztelt miniszterium alatt álló III-ik szakosztály 4-ik ügyosztályára bizattak, mely ezen minőségében a „m. kir. vasúti főfelügyelőség” címe alatt fog eljárni, a miniszterium alá rendelt külön hatóságot képez, pecsétjén és hatósági levelezéseim a „m. kir. vasúti főfelügyelőség” felirattal, — ugyan-ezen cím alatt intézendők ahhoz a levelezések és egyéb hatásköréhez tartozó beadványok.

Bacs-Aimás községben a postamesteri állásra a temesvári postaigazgatóság pályázatot hirdet.

Zombor város főkapitánya egy lovasrendőrt alkalmaz.

Hoffmann Frigyes, zombori kir. trvszéki aljegyző, a szabadkai kir. törvényszékhez helyeztetett át, illetve a m. kir. igazságügyminiszter által jegyzővé léptetett elő.

A titeli járásbírósnál egy hivatalozgái állás betöltendő.

Athelyezés. A m. kir. pénzügyminiszter Bauer Károly pénzügyi biztost Szabadkáról Csáktornyára helyezte át.

Az ország különböző részeiben a fajok és felekezetek közötti gyűlölség terjesztésére és ez uton az azok békés együttélésének megzavarására vonatkozó igazgatások újabb időben ismét megkezdődtek, — figyelemmel pedig a bekövetkező képviselő választási mozgalmakra, melyek igen kedvező s alkalmas talajt szolgáltatnak az igazgatásokra — mely alkalommal lelkiismeretlen öntudatossággal, bűnös megmondolatlansággal működő igazgatók a népet a leggyalázatosabb kihágások elkövetésére bírják rá. — Tudomása van címnek — a hírlapok útján az országban előfordult igazgatásokról, de mindenesetre megbotránkozással értesült azon gyalázatos kihágásokról, mely Pozsony városában az antiszemitaizmus cége alatt követték el, eddig anyamegyénk területén ilyen gyalázatos esetek nem fordultak elő, ez szolgáljon buzdításul a jövőre nézve; a fent említett mozgalmak idők aggálya pedig köteleseggemmel teszik, hogy e tekintetben mulasztást, lanyha, erélytelen eljárást ne tartsunk meg és vonatkozva e tárgyban immár kiadott rendelkezéseimre, ismételve felhívom ezenel címet, hogy bármelyik hitfelekezet, vagy bármelyik a hazában levő faj irányában felmerülő igazgatásokat a legéberebb figyelemmel kísérjen, azokat csirájukban elfojtsa, magukat az igazgatókat pedig — minden személy válogatás kizárásával — a törvény egész szigorával sújtsa, illetőleg e célból az illetékes hatóság intézkedését minden egyes esetben haladéktalanul felhívja. E végből a községi elüljáróságok és Zenta város tanácsa oda utasítandók, hogy ezen igazgatások irányában a legnagyobb figyelemmel és eréllyel járjanak el, és mindazt, mit e tekintetben tapasztalnak, vagy saját hatáskörükben tesznek, címnek sürgősen jelentsék be. Ezek előrebocsátása után pedig elvárom címtől, hogy jelen körrendeletet folytán tett intézkedéseiről mielőbb — a tapasztalatról és az azok folytán tett rendelkezéseiről esetről esetre hozzám tüzetes jelentést tegyen. Zomborban, 1884. március hó 18-án. Az alispán és főjegyző hivatalos távollétében Mihályi János, főügyész, mint alispáni helyettes.

Gyaszhir. Horváth Ignác nyug. kincst. kasznár f. 1884. évi március hó 24-én reggeli 3 órakor, élt 88-ik évében elhunyt. Hült teteme ma márc. hó 25-én délutáni 5 órakor fog a szent Rókus sarkertben örök nyugalomra helyeztetni. Béke poraira!

Zsulyevits Mór zombori illetőségű m. kir. honvéd.

hadnagy vezetéknévénél „Sulyok”-ra kért átváltoztatása, belügyminiszteriumi rendelettel megegyeztetett.

Szabadkán gr. Esterházy Ferenc 4300 fitra becsült ingóságai március hó 31-én elárvereztetnek.

Közgyűlés. A zombori jótékony magyar nőegylet március hó 16-án tartott évi közgyűlése, melyen a tagok szép számmal jelentek meg, következőleg folyt le: Esztergamy Borbála egyleti elnök a megjelenteket magyar nyelven szívélyesen üdvözölve a közgyűlést megnyitották nyilvánítja és felhívja dr. Margalits Edét, az egylet titkárát, évi jelentésének előterjesztésére. 2. Titkári jelentés. Az egylet az 1883. évben folyó ügyeinek elintézésére nyolc választmányi ülést tartott. — Az egyleti tagok száma a lefolyt évben oly öröndetes gyarapodást tüntetett fel, hogy dacára több egyleti tag Zomborból való elköltözésének, ma a tagok száma 100. — Az egyletnek 1883. szept. hó 2-án megnyitott és u. a. hó 9-én bezárt megyei női kézműipar kiállítására, minden tekintetben fényesen sikerült. A kiállítás célja volt feltüntetni a megyei női kézműipar mai állapotát és a kínálóknak tért nyitni, a keresletet pedig tájékoztatni. A kiállításban a következő bács megyei városok és községek vettek részt: Baja, Zombor, Szabadka, Ujvidék, Apatin, Zenta, Topolya, Katymár, Káty, Kovil, Bogojeva, Uj-Verbász, O-Verbász, Kis-Hegyes, Pacsér, O-Morovica, Gyurgyevó, Zsablya, Cséb, Kula, Almás, Hódságh, Csantavér, Mohol, Földvár, Madaras, Bresztovác, Vajszka, Szónta, Ada, Sztanisics, Rigyica, O-Sztapár, Uj-Sztapár, Dautova, Mélykút, Monostorszegh, O-Szivac, Uj-Szivac, Csurogh, Kis-Kér, Veprovác, Bajmok, Szántova, O-Beose, Bajsa, Prigl.-Szt.-Iván, Filipova, O-Uj-Palánka, Német-Palánka, Mosorin és O-Kanizsa. Összesen 54 város és község. A kiállítás összes száma 1651: a kiállított tárgyak összes száma 4651 volt. Népipari kiállító 742 volt 1951 népipari tárggyal; műipari kiállító 908 volt 2700 műipari tárggyal. A kiállítás hét és fél napon át volt a látogatók számára nyitva. A belépti díj az első és második napon 40 kr., a többiekben 20 kr. volt. Fizető látogató volt 3050, a díjtalanul bejáró kiállító, felügyelő stb. bizottsági tagok összes látogatói 2011. E szerint a látogatók összes száma 5061. A kiállítás jövedelem forrásai: 200 frt államsegély a jutalmazásokra, 600 frt a sorsjátékból, 41 frt a táncmulatságból, 753 frt a belépti díjakból. Összesen 1594 frt. Ebből az összes kiadásokat levonva tiszta jövedelmül 947 frt maradt, mely összeg három egyenlő részben a megyei szerethetáz, a zombori óvoda és szegény-alap közt osztottat szét. A kiállítókól sem térdij sem egyéb díjak nem szedettek. — Az 1883-iki karácsonfa-ünnepély alkalmából 102 iskolás szegény gyermek lelt ruhával ellátva. E szép és jótékony ünnepély rendezéséhez hozzájárultak: a nőegylet 100 frt, a zombori r. k. iskolaszék 125 frt-al és számos egyleti tag részint pénzbeli adományokkal, részint ajándék-tárgyakkal. Ez irányú működésünkre vonatkozó a nagyméltóságú vallás- és közoktatásiügyi miniszter urnak az elnökséghez intézett elismerő nyilatkozata. (L. Bácska ill. sz.) — A zárszámadásokat a kiküldött számvizsgáló bizottság talált rendben és indítványozza, hogy az egylet fíradhatatlan buzgó pénztárnokának az 1883. évre a felmentvény megadások. — Végül az elnökség a közgyűlésnek bejelentvén, hogy dacára az egylet által fennállása óta minden irányban gyakorolt nagymérvű jótékonyaságnak az egylet vagyoni állapota 1883. év végével 14,568 frt 16 kr., melyből a segélyezési alap 8475 frt 67 kr., az óvoda alapé 6091 frt 49 kr.: kérve kéri az egylet összes tagjait, hogy úgy mint eddig, a jövőben is lelkes buzgalommal folytatásá női hivatásukhoz annyira illő magasztos és áldásos működésüket és jutalmuk azon nemes öntudat leend, hogy sok szegénynek és ár-ának letörölték könnyeit és tették lehetőleg elviselhetővé az élet keserveit. — 3. Dr. Margalits Ede indítványozza hogy az egylet a belvárosban az apácák vezetése alatt létesítendő óvoda felállításához a következő módon járuljon: az egylet óvoda alapját, 6000 forintot, a zombori takarékpénztárba örök időkre a következő címen helyezze el: „a zombori jótékony magyar nőegyletnek a Mi Asszonyunkról nevezett zárdanének vezetése alatt álló óvoda alapja”; e tőkének évi 300 frt kamatja képezze az óvoda vezetőjének évi dotációját; a két segéd évi fizetésére összesen mindkettőre együttvéve szükséges 300 frtnyi javadalmazás a tehetősebb szülők gyermekeinek tandíjából fődöntessék — ha az ebből ki nem kerülne, a hiányt évenként az egylet fogja kiegészíteni. A szegény gyermekek teljesen díjtalanul járjanak az óvodába. Végül az óvoda összes berendezését 500 frttal az egylet létesítse. Az indítványt a közgyűlés egyhangulag elfogadván, a titkár megbizatik, hogy e határozatot átiratilag Hoffmann Mihály polgármester ural közölje. — 4. Dr. Margalits Ede titkár indítványozza, hogy a kiállítási bizottság elnökeinek, névszerint Sándor Lujza uró ő méltóságának, Esztergamy Borbála, Korics Eszter, Cziedler Teréz és Vojnics Berta uróknak, valamint a vezetők alatt működött bizottsági tagoknak önfeláldozó sikeres működésükért, valamint Barthal József takarékpénztári igazgatónak és a nevezett egylet igazgató tanácsának jegyzőkönyvi köszönet fejeztessék ki 100 frtnyi adományért. 5. Esztergamy Borbála elnök indítványára a közgyűlés Dr. Margalits Ede titkárnak a kiállítás és karácsonfa-ünnepély létesítéséért valamint az egylet felvirágoztatása érdekében kifejtett fíradhatatlan buzgalomáért jegyzőkönyvi köszönetet nyilvánít. — 6. A titkár indítványára a folyó évben rendezendő karácsonfa-ünnepélyre ismét 100 frtot szavazott meg. — 7. A folyó évi számadások sürgős-gyalására: Cziedler Teréz, Párcsetics Fanni urók és dr. Margalits Ede; — a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére pedig Spitzer Róza és Vojnics Berta egyleti tagok küldetvén ki, elöknő a közgyűlést befejeztnek nyilvánítja.

Tüntetés a színházban. Iványi Mariska csütörtöki jutalmjátéka alkalmával a színházban néhány fiatal ur sajátátra méltó tüntetést rendezett. Sajnálatra méltó az eset azért, mert ez által egy védtelen nőt bántottak meg, ki szerény magaviselete, tehetsége és szorgalma folytán a színházba járó község rokonszenvét teljesen bírja, s ki tudunkkal ily tüntetésre semmi okot nem szolgáltatott. A dolog úgy történt, hogy mikor Nikó Lina, ki Avelin kis szerepét játszotta, a

színpadra lépett, tapsal és éljenzéssel fogadták, miközben a zenekarból kószorút nyújtottak felé. — A primadonna láthatóan meg volt lepve az alkalom által nem indokolt kitüntetéstől s némi habozás után csak akkor vette át a kószorút, mikor neve hangoztatása mellett a taps szünni nem akart. Később jött Iványi Mariska, mint Marjolaine. A község nagyobb része tapsal fogadta kedencét, s ő is kapott egy gyönyörű virágcsokrot, de a fiatalág egy része tüntetőleg tartózkodtak a tetszésnyilvánítástól, sőt egyesek püssztek is. A váratlan jelenet, melyre az általános kedvelt énekesnő nem szolgáltatott okot, nagy izgatottságot keltett, s a kis énekesnőt az első percekben egészen megzavarta. A tüntetés a községre az egész estén át tartó dreprimálódással hatással volt. Azt beszélük, hogy a tüntetés nem Iványi Mariska személye ellen irányult, hanem, hogy ő csak eszköze volt egy más célnak, melynek felemlítése magán természeté miatt ide nem tartozik.

Színház. Csütörtökön a társulat tehetséges énekesnőjének, Iványi Mariskának javára nagyszámú község előtt Lecoq kedves zenéjü operettje, a „Kis-asszony feleségem” került színre. Marjolainet Iványi Mariska a nála megszokott kedvességgel játszotta s dalait tiszta, esengő hangon és biztosan énekelte. A sok tapsot jól kiérdemelte. Az első felvonásban egy méltatlan tüntetés okozta megilletődését nem volt képes ugyan teljesen palástolni, de az előadás további folyamában sikerült azt lepleznie. Nikó Linát, ki Avelin kis szerepét játszotta, a tüntetők egy kószorút ányújtásával hozták zavarba. Nagy Pista (Frikkel) több dalát nagy tetszéssel fogadták. Különösen sikerült neki az első felvonásbeli dal az óra-javításról. Dancz Lajos, ki különben jól ért a maszkirozáshoz, ez alkalommal nem találta el a legjobbat. Palamed van der Bum báró szerepét gyöngé hangon adta. Petersopp szakács Szepessyben nem talál elég mulatságos személyesítőre. — Pénteken és szombaton nem egészen telt ház előtt egy állítólag ó-bajor passiótársaság némajátékban Jézus szenvedését és halálát mutatta be. A maszkirozás és mimika terén nem felelt meg a várakozásnak. Jézus ábrázolója egy inkább álmos szemű, mint szelid tekintetű férfi volt, ki nek arcán nem tükröződött vissza az a fenkölség, melyet az Üdvözítőnél képzelünk. A képek közül leg-sikerültebb volt az, melyben Jézust a keresztben függve mutatták be. Egyes képeket híres festők művei után állítottak össze, de Krisztust Pilátus előtt nem Munkácsy festménye után ábrázolták. A mutatványok nagy része érdekes volt ugyan, de 16 tableau előkészületeit egy folytában végig várti, kissé unalmas dolog. Minthogy az első előadásra a jelmezek későn érkeztek meg, Bárdy és Szepessy a „Cox és Box” vigjátékot játszották el rögtönözve bevezetésül. Bárdy pedig ezenkívül egy monologot adott elő. A sügő derekas műkölségének köszönhető, hogy szerepeiket elmondhatták. Mentés, hogy rögtönöztek. — Vasárnap másodsor adták elő Szigety József mulatságos bohózatát, a „Csökön szerzett vőlegényt.” Nikó Lina (Ábrai Irén) elemében volt, s különösen a samóca-árusleány és a tót fiu szerepében kapott sok tapsot eredeti dialektusáért és élénk játékáért. Kövessy Ripacs kóbor színészt nagyou mulatságosan adta. Szepessy (Csontai Lőrinc) jól megfelelt feladatának. Község közép számmal. — r. — a.

Vashidépítés Az alföld-fümei vasut a Sebes-Kőrösön Nagyvárad mellett 1017 kétnyílású vasúti rács-hidat épített; magára a vasmunkára 2500 frt, a pillérekre, földmunkákra 3500 frt, vagy együtt 6000 frt bányapénzzel ajánlkozhatni március 31. déli 12 óráig az igazgatóságnál (Budapest, Akadémia-utca 12)

A „földadó-kataszter” rövid és népies ismertetése.

Irta: Szalay Pal,

m. kir. kataszteri felügyelő.

I. A földadó-kataszter fogalma és ismertetése.

Azon munkálat, mely a földadó kivetésének alapját képezi és a mely szerint a földbirtok megadóztatik „földadó-sorozati” vagy „földadó-kataszteri munkálat”-nak nevezetik.

A földbirtok általános megadóztatása Magyarországon először az 1850-ik évben kezdődött. Ezen idő előtt hasonló intézmény hazánkban alkalmazva még soha sem volt.

A mondott évben kezdődő és a most mult 1883. év végeig, tehát 34 esztendőn át érvényben állott földadó-kataszteri munkálat „ideiglenes kataszter”-nek neveztetett és pedig azért, mert az akkori kormány is belátta, hogy az azon időbeli földbirtok-vizonyok nagyon rendezetlen állapotánál fogva, ezen első kataszternek számos hiányai és fogyatkozásai lesznek, mely miatt az végleges nem maradhat.

Az ily munkálathoz szükséges főkéllék, az adózás alá vett földeknek pontos mérete hiányzott, és a térfogat — vagyis a földrészletek mekkorasága — nem felmérés, csak bevállás útján lett bejegyezve, miért is az akkor készült ideiglenes földadó-kataszteri könyvek „vallomanyi telekkönyvek”-nek neveztettek el.

A földrészletek jövedelmezősége az akkori viszonyokhoz képest megközelítőleg helyesen állapítottatott ugyan meg, de természetes, hogy a közlekedési és gazdálkodási viszonyoknak azóta bekövetkezett rohamos fejlődésével, a nagy területmű területeken fogatosított armentesítések, vízszabályozások és még a számos községek határában időközben vgrehajtott tagosítások, erdők és szőlők irtása, új erdők és szőlők ültetése folytán a mivelségi ágaknak nagy mértékű megváltozá-ával ugyanazon földdaraboknak előbbi jövedelmezősége is nagyon megváltozott és beállott annak szüksége, hogy amaz ideiglenes földadó-munkálat helyett egy pontosabb, felmérésí alapon nyugvó, a tényleges birtokviszonyoknak megfelelő „új földbecslési” vagyis „új kataszteri munkálat” készítettessék.

Mielőtt azonban ezen új földbecslési műveletek megkezdettek volna, az 1875. évi VII. törvényeikk rendelkezése szerint az 1875. és 1876-ik években a

régi kataszteri telekkönyv előlegesen kiigazított ugy, a mint az 1850 ik év óta lefolyt nagy időközben vagy a földnek birtokosa, vagy a művelési ág megváltozott; s ezen kiigazítási munkát alapján vettették ki és szedették be a földadó az 1876 tól a most mult 1883. év végeig.

Mint fennebb említve volt, hogy egy jó földadó-kataszternek alapfeltételét a földeknek felmérése képezi: ez okból már az 1860-as években el lett határozva, hogy fokoztatva az egész ország területe részletesen és pontosan felméréssék és ezen munkát a hatvanas évek végén csakugyan meg is kezdődvén, jelenleg is a legnagyobb erővel folytatatik, ugy, hogy rövid idő múlva a magyar állam egész területe legapróbb részleteiben fel lesz mérve.

A most életbelépett új kataszter munkálatai már legnagyobb részben felmérési alapon készültek, mi által természetesen, hogy az idevágó munkálatok nemcsak teljesen megbízhatókká váltak, de a kitűzött nagy cél elérése is tetemesen megkönnyítettett.

Az 1875. évi VII. t. c. rendelkezése szerint a földbirtok aránylagos megadóztatása céljából a magyar állam egész területén fekvő minden földbirtoknak tiszta jövedelme becsülés útján újból kinyomoztatott és az általános földadó-kataszter az egész országban befejeztetett.

E nagy munkának rendszeres végrehajtása céljából a magyar állam egész területe 15 kataszteri kerületre és minden kerület megfelelő számú becselő-járársra osztott fel. Minden kerület élén egy kataszteri igazgató áll minden járásban egy kir. kataszteri becselőbiztos működik.

Fentebbi hivatalos személyeken kívül a törvényrendelete szerint minden becselőjárásban alakított egy legalább husz tagu járási bizottság, melynek tagjai a megyei törvényhatóság által és pedig a járásnak különböző vidékén lakó földbirtokosok sorából választottak. Ezen bizottság azután a királyi becselőbiztos mellé saját tagjai közül kirendelt egy vagy több járási becselőt, ki amazzal együtt működve, első sorban a gazdaközönség érdekeit volt hivatva képviselni.

A járási bizottság egy egy küldötteiből alakított továbbá a kerületi bizottság, és végre megalakult az országos bizottság, mely felelősben a kerületi bizottságok által választott, felelősben pedig a m. kir. pénzügyminiszter által kinevezett tagokból áll.

E három bizottság olyan viszonyban áll egymáshoz, mint a bíróságok, azaz a járási bizottságok határozatai felelősséget a kerületi bizottságokhoz, ezeknek határozatai pedig az országos bizottsághoz.

Mind e három bizottság választott azután tagjai közül egy-egy utazó küldöttséget, melynek feladata mindazon előforduló eseteket a helyszínen megvizsgálni, melyekre nézve valamely aggály vagy panasz merült fel, vagy a hol bővebb tapasztalatok gyűjtésének szüksége forgott fenn.

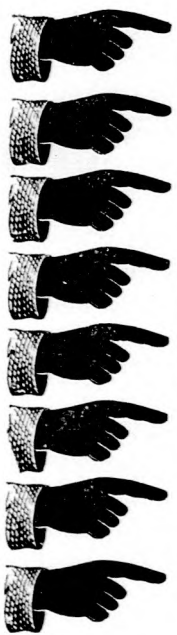
A felsorolt működő tagokon kívül még szerveztetett az ország minden egyes községében az ottani gazdák sorából egy 12 tagból álló községi kataszteri bizottság, melynek jogában és kötelességében állott a községben működő kataszteri közegek munkálatait figyelemmel kísérni, a munkálatok végrehajtásánál közreműködni és azokba beletekinteni.

Ezen községi bizottság már a 3. pont alatt leirt kataszteri kiigazítási munkálatok alkalmával is közreműködött.

Midőn ekként a területi beosztás és a földadó-kataszter elkészítéséhez szükséges személyzet felállítása megtörtént, hozzá lehetett fogni az alapmunkálathoz, vagyis a földbirtok tiszta jövedelmének kinyomozásához.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

NYILTÉR.)

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legistább égyenye
SAVANYU-KŰT

legjobb asztali- és üdítő ital,
kitünő hatásának bizonyult köhögéssnél,
gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurtnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

30-9

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

577. szám.
1884.

Pályázati hirdetmény.

Csávolj községében üresedésben levő s szabályrendeletileg megállapított minden egyes szülés esetben nyújtandó segélyért 1 illetve 2 frt dijon felül, évi 38 frt 50 kr. készpénzfizetés és 1 mt. 90 cmt. lágy hasábfá természetbeni illetményel egybekötött községi szülésznői állomásra ezennel pályázat nyitattik. Kellően felszerelt pályázati kérvények f. év április hó 16-áig alulirt község előljárásihoz benyújtandók.

Csávolj, 1884. március hó 13-án. 3-3

Auer Ferenc,
gyz.

Pánész Tomáz,
bíró.

Idei valódi

virág- és főzelék magvak

a legkivalóbb fajokban és legjobb minőségben kaphatók Zomborban

FALCIONE GUSZTÁV

*-5 kereskedésében.

Uri- és gyermekkalap-raktár.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy az eddig évek hosszú során át fennálló s az egész megyében jól ismert

férfi- és női cipő-raktáromat

egy uri- és gyermekkalap-raktárral

kibővíttem.

A midőn eddigi b. bizalmát továbbra is kikérem, egyszersmind kérem nagybecsű figyelmét ezen újabb üzletágra is kiterjeszteni, s ebbeli szükségletét nálam beszerezni, annyival inkább, mert raktáromon a legnagyobb készlet s választék áll rendelkezésre, oicsó, pontos s szolid kiszolgálás mellett.

Zombor, 1884. március hóban.

Tisztelettel

Holländer József ut.

10-5

1528. szám
kig. 1884.

Pályázati hirdetmény.

Alulirt szolgabíró részéről, Gákova községében leköszönés folytán megürült községi jegyzői állásra, ezennel pályázat hirdettetik.

A betöltendő állás a következő javadalmazással van egybekötve, u. m.:

- 126 forint készpénz,
- 25 hektoliter kétszerbuza,
- 100 kilo marhahús,
- 100 kilo só,
- 100 kilo fagygyu,
- 120 kilós kővér disznó,
- 12 méter cserfa,
- 12 kocsni széna,
- 2300 ölnyi földterület haszonélvezete adóteherrel, és
- szabad lakás.

Ezen állomás f. é. április hó 23-ik napján d. e. 8 órakor a Gákovai községében megtartandó választás alkalmával fog betöltetni.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint a községek rendezéséről szóló 1871. évi XVIII. t. c. 74 és 75. §-ai és a tisztviselők minőségéről szóló 1883. évi I. t. c. 6 §-a értelmében felszerelt kérvényeiket f. évi április hó 18-áig a zombori szolgabírói hivatalnál nyújtsák be. Zomborban, 1884. évi március hó 21-én.

Poppovics Dusán

szolgabíró.

3-1

Árlejtési hirdetmény.

A garai róm. kath. hitközség részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a helybeli nagyvendégtudó, istálló és felszer a főt. főegyházmezei és tek. vármegyei hatóságok által elfogadott és jóváhagyott terv és költségvetés szerint újból fog felépíttetni. Erre nézve az árlejtés folyó hó 27-en délelőtti 10 óra után kikérik a községhez.

Kikiáltási ár 14,907 frt 72 kr.

A vállalkozók kötelesek az árlejtés előtt a kikiáltási árnak megfelelőleg 5% bánatpénzt készpénzben vagy értékpapírban letenni.

A feltételek alulirtotnál bármikor megtekinthetők. Kelt Garán, 1884. március hó 12-én.

3-3

Ribovics András,

plébános és hitközségi elnök.

ENGEL ADOLF

kereskedésében

ZOMBORBAN,

GYÖNGYKÁVÉ

kilogrammonkint:

1 frt 50 krral kapható.

3-3

6742. szám.
tkvi 1883.

Árverési hirdetmény.

A kulai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kichler János kulai lakos végrehajthatónak, Lemli Ferenc rácmiliticsi lakos mint végrehajtást szenvedő elleni 155 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében, a hódásghai kir. járásbíró területén lévő Rác-Militics községben fekvő a rácmiliticsi 20. sz. tjkvben A. I. alatt foglalt, Lámli Ferenc nevében álló, 4807/b hr. sz. szerű és azon épült 377 ö. i. sz. házra az árverést 400 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1884. évi április hó 19-ik napján délelőtti 10 órakor Rác-Militics községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 40 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes érték papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a kulai kir. járásbíró mint tkvi hatóság-nál 1884. évi január hó 30. napján

Sztojkovits György,
kir. aljársbíró.

167. sz.
b. v. 1884.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbíró 4292/1883. számú végzése által a kernyajai I. takarékszövetkezet javára id. Oszwald József kernyajai lakos ellen 1233 frt 50 kr. tőke, ennek 1881. évi május hó 9-ik napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 186 frt 33 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1435 frt 50 krra becsült egy csikó, székek, takarmány és gabaneműből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 722/1884. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Kernyaján a községében leendő eszközlésére 1884. évi április hó 5-ik napjának délelőtti 10 óra határidőül kitűztik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108 §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1884. évi március hó 21-én.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.